

CUPRINS

VII. PENTRU UN START BUN

<i>Recapitulare inițială</i>	4
------------------------------------	---

VIII. ÎN LUMEA SUNETELOR ȘI A CULORILOR

<i>Fram, ursul polar, după Cezar Petrescu</i>	8
Adjectivul	10
<i>Valea cu fluturi, cu păsări și cu flori, după Fănuș Neagu</i>	13
<i>Pietricica și caracatița, după Henri Cornélus</i>	18
<i>Recapitulare</i>	22

IX. ÎMPREUNĂ

<i>Zăpada mieilor, după Mircea Sântimbreanu</i>	25
Pronumele	29
<i>Din greșeală, după Lev Tolstoi</i>	32
<i>Recapitulare</i>	37

X. DESPRE INVENȚII

<i>Max, Duc și nava cosmică, după Walt Disney</i>	41
Verbul	42
<i>Aurel Vlaicu, după Mihail Drumeș</i>	46
<i>Recapitulare</i>	51

XI. COMUNICAREA POLITICOASĂ ȘI RELAȚIILE CU CEILALȚI

<i>Matilda, după Roald Dahl</i>	55
<i>O întâmplare deosebită, după Călin Gruia</i>	60
<i>Recapitulare</i>	64

XII. JOC ȘI PRIETENIE

<i>La scăldat, după Ion Creangă</i>	67
<i>Doi mari prieteni, după Mihail Sadoveanu</i>	70
<i>Aniversarea Gretei, după Sandra Waren</i>	75
<i>Recapitulare</i>	79

XIII. CURCUBEUL VACANȚEI

<i>Vacanța, de Emilia Căldăraru</i>	83
<i>James și piersica uriașă, după Roald Dahl</i>	86
<i>Recapitulare finală (1)</i>	90
<i>Recapitulare finală (2)</i>	93

VIII. ÎN LUMEA SUNETELOR ȘI A CULORILOR

Fram, ursul polar

după Cezar Petrescu

• Înțelegerea textului. Comunicare •

1

Notează cu „X” varianta corectă.

a) Fram, ursul polar dresat, participa la spectacolele ciroului de:

doi ani; cinci ani; șapte ani.

b) Fram tânjea după:

o viață mai veselă;
 ghețurile copilăriei;
 amintirea mamei.

c) Fram și August semănau pentru că amândoi:

lucrau la circ din copilărie;
 se simțeau oboseți și triști;
 iubeau aplauzele mulțimii.

d) „Priceperea sa se oprise însă aici” înseamnă că:

Fram își dăduse seama că va pleca la Polul Nord;
 nimeni nu îi spusese că urma să plece;
 inteligent, Fram pricepuse că ceva neobișnuit se întâmplă, dar nu știa ce anume.

2

Transcrie: • din primul alineat două grupuri de cuvinte care pot înlocui „Polul Nord”;

• din al nouălea paragraf un enunț care conține o enumerare de acțiuni și una de substantive.

3

Spune-ți părerea! Încercuiește variante potrivite și motivează-ți alegerile.

❁ Sunt dovezi ale prieteniei și simpatiei dintre artiștii ciroului și Fram:

- faptul că directorul lasă atracția ciroului să plece;
- darurile și mângâierile de despărțire;
- faptul că lui August îi va fi dor de Fram.

❁ Viața la circ nu este ușoară, deoarece:

- artiștii sunt mereu pe drum, mutându-se dintr-un oraș într-altul;
- singura familie sunt colegii de la circ;
- odată ce îmbătrânești, numerele de acrobație sunt mai greu de executat.

❁ Găsește și scrie două aspecte frumoase ale vieții la circ: _____

4 Completează rubrica „Reține!”, folosind cuvintele din listă: *omenească, prietenia, clovnul, Fram, August, despărțirea, afecțiunea, un pui, bănuiește.*

Reține!

- ◆ Personajele principale din text sunt _____ și _____.
- ◆ Fram a fost capturat și vândut circului pe când era încă _____.
- ◆ Fragmentul vorbește despre _____ lui Fram de colegii săi de la circ și în special despre _____ dintre ursul polar și _____ August. Cititorul este impresionat de _____ membrilor circului pentru Fram și de purtarea aproape *omenească* a prietenului lor necuvântător.
- ◆ Deoarece Fram nu poate vorbi, autorul nu știe sigur ce simte ursul polar. Cezar Petrescu doar _____: „*era ca un om deznădăjduit*”, „*s-ar fi zis că ursul înțelege*”, „*parcă înțelegându-i durerea*”.

● Fram se întoarce în ținuturile copilăriei. Imaginează-ți o discuție dintre Fram și un urs alb sălbatic.

Joc de rol

Fram a adulmecat cu interes aerul rece de la pol. Cât îi dusesese dorul! Cât se gândise la întinderile reci de zăpadă, la banchizele uriașe! Și acum era aici, în locul unde se născuse! Aproape că nu-i venea să creadă. Deodată, urechea lui fină prinse un scârțâit în depărtare. Văzu venind domol un alt urs alb. Bucuros, îi ieși în întâmpinare și-i zise:

Fram: – Salut! Ce mai faci?

Străinul: – Eu? Uite, bine. Mă duc pe banchiză să-mi găsesc de mâncare. Am o foame...

Fram (bucuros): – Pot să vin și eu? Și mie mi-e o foame de... urs.

Străinul (râzând): – Da. Haide!

După ce se scuturară, cei doi începură să stea de vorbă.

Fram: – Și cum e pe aici, la pol?

Străinul: – Zăpadă multă, lumină puțină și niște vânători afurisiți care nu ne lasă în pace.

Dar tu de unde vii?

– Eu vin de departe, de la circ.

– Ce-i aia „circ“?

– Un loc unde se dansează și se cântă.

– Cum? „Cântă”, „dansează”? Ce mai înseamnă și asta?

Fram îi arată celuilalt urs câțiva pași de dans. Cei doi se împrieteniră repede și porniră la drum împreună.

4

Formează câte un adjectiv:

a) de la substantivele date:

☆ grijă ➡ îngrijit;

☆ povară ➡ _____

☆ drum ➡ _____

☆ barcă ➡ _____

b) de la adjectivele date:

☆ dulce ➡ _____

☆ bun ➡ _____

☆ tânăr ➡ _____

☆ blând ➡ _____

5

Utilizează adjectivele obținute la exercițiul anterior pe lângă substantivele următoare, notând forma potrivită a adjectivelor.

✿ ținută îngrijită _____

✿ iapă _____

✿ mulțime _____

✿ pasageră _____

✿ ceaiuri _____

✿ adversari _____

✿ păduri _____

✿ tigri _____

6

Transformă după model.

✿ nu-i rămăsese ➡ nu îi rămăsese nu-și îmbrăcase (hainele) ➡ nu își îmbrăcase (hainele)

✿ nu-i spusese _____ ✿ nu-și pictase (fața) _____

✿ să-l trimită _____ ✿ după ce-și lepăda (fracul) _____

✿ să-l ducă _____ ✿ să-și ia rămas bun _____

Reține!◆ Forma „**iau**“ este un cuvânt și se poate înlocui cu „**apuc**“.Forma „**i-au**“ reprezintă două cuvinte rostite într-o silabă („**i**“ și „**au**“). După aceasta urmează o acțiune.**7**Completează spațiile libere cu „**iau**“ și „**i-au**“.

Aurora m-a sfătuit bine să _____ autobuzul.

Copiii _____ văzut pe acrobați.

Ei își _____ câte o înghețată.

Deși au spus adevărul, vecinii nu _____ crezut.

Scriem corect

Recapitulare

I. Citește textul următor.

Pippi Șosețica (fragment) de Astrid Lindgren

● La marginea orașului mic, mititel, se afla o curte în paragină și, în curte, o casă veche. Acolo locuia Pippi Șosețica. Pippi avea nouă ani și locuia singură. Ea nu avea nici mamă, nici tată. [...]

● Pe tatăl său nu-l uitase Pippi. Era căpitan pe o corabie și naviga pe mări, iar Pippi călătorise cu el până când fusese aruncat peste bord de o furtună și dispăruse fără urmă în valuri. Însă Pippi era cât se poate de sigură că avea să se întoarcă într-o bună zi. Nu credea că s-ar fi putut îneca, ci era convinsă că plutise pe ape până la malul unei insule locuite de oameni cu pielea ca abanosul, unde ajunsese rege și se plimba încolo și-ncoace cât era ziua de lungă, cu o coroană de aur pe cap.

– Mama-i înger și tata-i rege! N-are nimeni așa părinți! se lăuda Pippi. Și de-ndată ce-și construiește tata corabia, vine să mă ia și-o să fiu prințesă! Hei-hop, și să vezi atunci distracție!

● Tatăl lui Pippi cumpăraseră casa cea dărăpănată, din grădina păraginită, în urmă cu mulți ani. Se gândise că acolo avea să-și petreacă bătrânețile, împreună cu Pippi, când nu va mai fi în putere să navigheze pe mări. Dar pe urmă se întâmplase nenorocirea, așa că Pippi plecase să-l aștepte acasă, la Villa Villekulla. Așa se numea casa. Era gata mobilată și aranjată, Pippi nu trebuia decât să se mute când poftea. Așa că, într-o frumoasă seară de vară, fata își luă rămas bun de la marinarii de pe corabia tatălui ei. Tuturor le era dragă Pippi, iar fetița ținea și ea mult la ei:

– Rămas-bun, băieți! le spuse Pippi și-i pupă frumos pe frunte, pe fiecare în parte. Nu vă faceți griji pentru mine! Mă descurc eu!

● Două lucruri luă Pippi cu dânsa de pe corabie. O maimuțică pe nume Musiu Nilsson, pe care o primise cadou de la tatăl ei și o valiză mare, plină cu galbeni. Înșiruiți pe punte, marinarii se uită lung după fetiță, până aceasta dispăru în zare. Pippi se îndepărtă cu pași apăsați, fără să întoarcă măcar o dată privirea, cu Musiu Nilsson pe umăr și valiza în mână.

– Nemaipomenit copil! spuse unul dintre marinari ștergându-și o lacrimă, după ce Pippi se făcuse nevăzută.

● Avea dreptate. Pippi era un copil cu adevărat nemaipomenit. Cel mai curios lucru era că Pippi era neînchipuit de puternică. Cumplit de puternică, mai tare decât orice polițist din lume! Dacă avea chef, putea să ridice chiar și un cal. Și avea chef de multe ori. Pippi avea un cal pe care și-l cumpăraseră în ziua în care sosise la Villa Villekulla. Plătise pe el un galben, din grămada pe care o adusese cu ea în valiză. De mult voia să aibă un cal doar al ei. Calul locuia acum pe verandă. Iar când Pippi își lua cafeaua de după-amiază afară, îl ridica pur și simplu și-l ducea în grădină.

Minidicționar

paragină – teren necultivat, neîngrijit, acoperit de buruieni
abanos – lemn al unui copac exotic, greu, tare, foarte durabil, de culoare neagră

Musiu – pronunție stâlcită a cuvântului „monsieur“ („domn“ în franceză)
verandă – balcon sau terasă, acoperită și închisă cu pereți având numeroase ferestre

1 Încercuiește răspunsurile corecte.

a) Despărțirea de echipaj are loc:

- într-o după-amiază; într-o seară de vară; în timpul unei furtuni.

b) Locurile unde se petrec întâmplările:

- pe o corabie; într-o casă din centrul orașului; în Villa Villekulla.

c) Personajele întâmplării:

- Pippi Șosețica; niște oameni cu pielea de abanos; marinarii.

2 Scrie explicațiile pentru următoarele acțiuni:

- ★ Pippi locuia la Villa Villekulla, pentru că _____ .
- ★ Fetița l-a luat pe Musiu Nilsson cu ea, deoarece _____ .
- ★ Toți marinarii o îndrăgeau mult, fiindcă _____ .
- ★ Calul locuia pe verandă, dar nu o deranja pe Pippi când își lua cafeaua acolo, pentru că _____ .

3 Portretul lui Pippi Șosețica. Bifează cu „X“ detaliile care sunt menționate în text. Colorează căsuțele pentru trăsăturile care nu apar în text, dar care se deduc din acțiunile lui Pippi.

☐ are nouă ani	☐ fără părinți	☐ optimistă și încrezătoare	☐ robustă
☐ descurcăreță	☐ vioaie și veselă	☐ nemaipomenită	☐ locuiește singură
☐ iubitoare	☐ foarte puternică	☐ îndrăzneță	☐ hotărâtă

4 Interpretează cuvântul „băieți“ și gestul fetei („de a-i pupa frumos pe frunte“) la despărțirea de marinari. Cum s-a comportat ea?

5 Motivează! Ce îți place cel mai mult la Pippi?

6 ♦ Dacă Pippi ar vrea să redacteze un fluturaș, în ce scop crezi că ar face-o?

Scopul: _____

♦ Notează un titlu (un îndemn) potrivit pentru fluturaș, care să transmită energia lui Pippi.

II. 1 Barează intrusul din șirurile de cuvinte cu înțeles asemănător, apoi scrie din text un alt cuvânt care se potrivește.

☆ proprietate *în paragină, neîngrijită, deteriorată, în ruină, sălbătică, înghesuită*, _____

☆ cameră *pregătită, înșirată, ordonată, rânduită, dichisită*, _____

☆ fetiță *indecisă, convinsă, încredințată*, _____

☆ mers *hotărât, energic, șovăitor, ferm*, _____

☆ întâmplare *ciudată, stranie, surprinzătoare, zilnică*, _____

REȚINE! Dânsul/dânsa } sunt și ele pronume personale care pot înlocui { el/ea;
Dânșii/dânsele } ei/ele.
Acestea exprimă o notă de respect.

2 Unește corespunzător, apoi completează (după model) ultima coloană cu substantive ce pot fi înlocuite de pronumele date.

el ☐	☐ dânsule	_____
ea ☐	☐ dânșii	_____
ei ☐	☐ dânsul	Musiu Nilsson, maimuțica
ele ☐	☐ dânsa	_____

3 a) Înlocuiește substantivele cu pronume potrivite, apoi citește. Ce se întâmplă atunci când folosești prea multe pronume și nu se mai știe ce substantive înlocuiesc ele?

(Canga și Ru) _____ petreceau o după-amiază liniștită într-o parte nisipoasă a Pădurii. (Puiul Ru) _____ exersa sărituri foarte mici în nisip, căzând în găuri de șoareci și ieșind din (găuri) _____, iar (Canga) _____ se învârtea în jurul lui.

(Iepurilă și Porculete) _____, care se iviseră dinspre cealaltă parte a dealului, spuseseră „Bună ziua“ și „Salut, Ru“ și (Ru) _____ îi rugă să se uite la el cum sare, așa că rămaseră să se uite. (Canga) _____ se uita și ea... (după A. A. Milne)

b) Subliniază substantivele care nu ar trebui înlocuite cu pronume, pentru ca sensul să fie clar.

4 Alcătuieste enunțuri cu sensurile diferite ale cuvintelor „noi“, „galben“. Scrie în paranteză partea de vorbire.
